



KAMNIŠKI OBČAN

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE KAMNIK

LETO III. ● STEVILKA 2

FEBRUAR 1964

CENA 30 DIN

UMRL JE TOMO BREJC



Širom po naši domovini in še preko njenih meja je odjeknila žalostna vest, da je 3. februarja nepričakovano in mnogo prehitro ugasnilo življenje enega zvestih borcev za pravice delavskega razreda v predvojni Jugoslaviji, organizatorja vstaje in ljudske revolucije na Gorenjskem in Primorskem, neutrudnega in vsestransko aktivnega graditelja novega družbenega sistema in novih odnosov med ljudmi — Toma Brejca. Še posebno je tragična vest o njegovi smrti prizadela prebivalstvo na Kamniškem, kjer so s pokojnikovim imenom povezana leta največjih in najhujših, najtežjih in najbolj usodnih bojev delovnih ljudi in zlasti komunistov vse od časov pred okupacijo, med njo, pa tudi v

nič lažjih časih naše povojne graditve socializma. Kamničani smo ga šteli k tistim ljudem, ki so na Kamniškem največ storili za uspešen pričetek vstaje proti okupatorju in naše revolucije, ki jim je bil razvoj gospodarstva in družbeno-političnega življenja v naši komuni po osvoboditvi ne samo vedno na skrbi, ampak so vanj tudi vsa leta aktivno posegali in marsikaj prispevali k temu, kar imenujemo danes ekonomske in družbeno-politične uspehe kamniške občine. Z velikim ponosom smo zato pokojnega Toma Brejca prišteli k najzaslužnejšim možem naše občine s tem, da smo ga pred leti izvolili za svojega častnega občana ter mu tako vsaj nekoliko pokazali, kako znamo ceniti njegova dolgoletna prizadevanja za vsesplošno dobrobit ljudstva na Kamniškem.

Tomo Brejce je primorski rojak, saj se je rodil v Spodnjih Novakih pri Idriji pred nekaj več kot 59 leti — 18. decembra 1904 — v proletarski družini. Oče je bil rudar, za preživljanje družine pa je skrbela ob premajhnem očetovem zaslužku tudi mati. Tako je tudi Tomo, kakor mnogo velikih slovenskih revolucionarjev, že v rani mladosti spoznal trdo življenje delavskega razreda, ki se mu je v najzgodnejših svojih mladinskih letih moral tudi sam pridružiti. Postal je gozdni delavec in v ta čas že sodijo njegovi prvi koraki v ljudsko izobraževalnem delu, njegova prva prizadevanja za višjo izobražbeno in kulturno raven slovenskega delavstva. Takšnemu delu je ostal zvest vse svoje plodno življenje prav do poslednjih dni, ko je v visoko razviti aktivnosti današnjih Svobodnih kulturno-prosvetnih društev. Da je bilo delo v slovenskih kulturno-prosvetnih društvih v tedanji Italiji še posebno potrebno, a tudi zahtevno in težko, ni treba posebej poudarjati. Italijanske oblasti so preganjale vse zavedne in napredne Slovence, pregnale so tudi Toma Brejca, ki je 1927. leta pribežal v Jugoslavijo, od tu pa odšel za krajši čas v Avstrijo, kjer se je kot gozdni in cestni delavec seznanil s tamkajšnjim delavskim gibanjem. Po vrnitvi v Jugoslavijo je leta 1928 postal član Komunistične partije Jugoslavije ter se zlasti močno uveljavil kot politični delavec v vrstah društva Mlada Soča, ki je zbiralo napredne mlade emigrante s Primorske, kjer je italijanski fašizem vse močneje dušil sleherni poskus družbeno-politične in kulturne aktivnosti Slovencev. Vendar tudi nekdane jugoslovanske oblasti niso priznale mlademu, aktivnemu in zlasti za politično delo med gradbenimi delavci vnetemu komunistu. Zaradi njegovih naprednih političnih

nazorov in zaradi njegove aktivnosti so Toma Brejca 1932. leta obsodili na 18 mesecev robije v zloglasnem taborišču Sremske Mitrovice. Tu se je vključil v 14-dnevno gladovno stavko in sodeloval v velikih demonstracijah političnih jetnikov proti brezpravnosti, ki so jo v tej jetnišnici morali le-ti prenašati, zaradi česar so mu zapor podaljšali še za nekaj mesecev, tako da se je vrnil iz kaznilnice v Slovenijo šele proti koncu 1934. leta. Ponovno se je zaposlil kot gradbeni delavec najprej pri regulaciji Ljubljane, pozneje pa je delal še na drugih gradbiščih. Med delavci je bil zelo priljubljen kot razgledan, načitan, odkrit in bojevit komunist, ki je s svojim premišljenim nastopom, s svojo odločno besedo in s svojim prirojenim in razvitim organizatorskim darom znal politično vzgajati in razgibati gradbene delavce v njihovih težnjah za osnovne delavske pravice. Zato ni čudno, če ga najdemo med organizatorji in ustanovitelji Zveze gradbenih delavcev Slovenije, ki se je kmalu uveljavila med najbolj revolucionarnimi sindikalnimi organizacijami predvojnne Jugoslavije, saj so jo vodili komunisti. Julija 1936. leta je z drugimi voditelji te Zveze organiziral generalno stavko gradbenih delavcev, ki je v tedanjem času pomenila veliko in močno spodbudo za enake delavske akcije ne samo v Sloveniji, ampak širom po državi. Še istega leta so ga ponovno zaprli in, da bi se ga rešili, izgnali iz Jugoslavije. Po ilegalnih zvezah je prispel najprej na Dunaj, potem pa v Pariz, kjer se je kot politični delavec Partije in njen inštruktor takoj vključil v delo med našimi izseljenci. Kot urednik je tri leta delal tudi v uredništvu izseljeniškega lista Glas izseljencev ter bil član glavnega odbora izseljeniškega društva. Leta 1939. se je ilegalno vrnil v domovino in nadaljeval s svojim partijskim delom na Gorenjskem. V tem času je večkrat prihajal tudi v Kamnik. Leto dni pred vojno pa ga najdemo v zasavskem premogokopnem bazenu, kamor ga je poslal Centralni komite Komunistične partije Slovenije. Že v prvih tednih okupacije pa je znova prišel na Kamniško, kjer je po nalogu Partije in Osvobodilne fronte organiziral ljudsko vstajo, prve partizanske formacije in prve odbore Osvobodilne fronte. Kot partizana Pavla so ga tedaj spoznali ljudje najbolj oddaljenih hribovskih vasi na Kamniškem od Tuhijske doline do moravskih grap. Neumorno in neustrašeno se je z neupogljivo voljo in nadčloveškimi močmi dan za dnem in noč za nočjo prebijal mimo nemških straž in zased vse od prvega dne vstaje. Danes moremo z gotovostjo trditi, da je vstaja na Kamniškem že 1941. leta zavzela tako širok razmah prav zaradi spretnega vodstva prekaljenega borca in komuniste Pavla-Toma Brejca. Kasneje, po osvoboditvi, se je v spominih rad vračal v te čase in pripovedoval — skromno in nepretenciozno — o teh svojih akcijah, jih razčlenjal in analiziral ter ohranjal v toplem spominu vse tiste, ki so mu tedaj pri njegovem težkem delu kakorkoli pomagali. In ko se zaradi silnih nemških protidurcev morale prve partizanske enote na Kamniškem utrpeti že v začetnih mesecih svojega obstoja težke izgube ter so tu ostali le še redki aktivisti in partizani, je nezlomljivi tovariš Pavle pozimi 1941 — 1942 ponovno zastavil vse svoje sile, da so spomladi 1942. leta pri nas spet pokale puške, da so se partizanske enote ponovno formirale in še v večjem obsegu napadale sovražnike, njegove postojanke in obračunavale z domačimi izdajalci. Zgodovinarji dandanes ne morejo mimo dejstev, da so prve puške v uporabo počile prav na Gorenjskem na Kamniškem, od koder partizanov v bodoče ne samo ni bilo mogoče več pregnati, ampak so se njihove formacije tukaj nenehno krepile in razvijale, k čemur so seveda pripomogli tudi dobro organizirani številni odbori Osvobodilne fronte. Za vse to pa gre največ zaslug pokojnemu Tomu Brejcu, ki je z vso predanostjo pravega

(NADALJEVANJE NA 2. STR.)

Občinski komite ZKS o nekaterih problemih delitve dohodka in samoupravljanja

Ni slučaj, da je občinski komite ZK prav v obdobju razprav o družbenem planu in proračunu občine za letošnje leto postavil na dnevni red svoje seje razpravo o nekaterih aktualnih problemih delitve dohodka in samoupravljanja v komunih. Tako razpravo je narekovala vrsta problemov s področja delitve dohodka, ki hkrati zavirajo tudi hitrejši razvoj samoupravljanja v delovnih kolektivih gospodarstva in družbenih služb.

Občinski komite ZKS je ugotovil, da je treba ravno sprčo ugotovitve, da je družbeni bruto produkt porastel v preteklem letu za 3 milijarde dinarjev ali za 17 %, produktivnost pa za preko 10 %, posvetiti naporom pri izpopolnjevanju sistema delitve mnogo večjo pozornost kot doslej. Eno osnovnih vprašanj gospodarjenja v delovnih kolektivih je nadaljnje povečevanje produktivnosti dela, ki pa po mnenju občinskega komiteja ne more biti le v povečevanju fizičnih naporov proizvajalcev, pač pa predvsem v sodobnejši tehnični opremljenosti, v uporabi sodobne tehnologije, moderne organizacije dela itd. V letu 1963 je bilo v občini vloženih v strojno opremo 46,5 % vseh investicijskih sredstev, dočim v gradbene objekte kar 51 %. Investicijski programi za letošnje le-

to predvidevajo dokaj boljšo delitev investicijskih sredstev in sicer bodo v delovnih kolektivih namenili za strojno opremo 72 % in le 25 % za objekte. Razlika pa gre na račun zemljišč. Taka odločna preusmeritev je bila vsekakor nujna, ker se na vseh razgovorih, posvetih in zasedanjih znova poraja ugotovitev, da je strojna oprema v podjetjih močno zastarela in da bi bilo nesmiselno še nadalje graditi moderne stavbe ter v njih proizvajati s stroji starimi preko 30 let.

V zvezi s hitrejšo modernizacijo proizvodnje so na seji opozorili tudi na problem kadrov v podjetjih. Pomanjkanje strokovnih kadrov je močno vplivalo na izdelavo perspektivnih planov podjetij, saj nekateri kolektivi še danes nimajo dovolj sposobnih ljudi, da bi lahko opravili te na-

loge. Na to dovolj zgovorno opozarja podatek, da imajo vse gospodarske organizacije v občini zaposlenih le 42 inženirjev, 129 tehnikov, 18 ekonomistov in 73 ljudi s srednjo ekonomsko šolo. Od skupnega števila zaposlenih v občini predstavljajo ti kadri le 5,7 %. Ta ugotovitev opozarja, da bo treba vlagati mnogo večje napore za izobraževanje strokovnih kadrov zlasti z izdatnejšim štipendiranjem in pomočjo študentom, ki pridno in vestno študirajo. Novi predpisi o sredstvih, ki jih delovne organizacije lahko namenijo za izobraževanje, bodo take pobude delovnih kolektivov močno podprli.

Eno zelo aktualnih vprašanj v delovnih kolektivih je v zadnjem obdobju asortimam proizvodnje. Težko se je sprijazniti z mislijo nekaterih činiteljev, da še vedno vztrajajo pri isti proizvodnji, čeprav vedo, da že sedaj nimajo izkoriščenih vseh kapacitet zaradi pomanjkanja surovin, položaja na tržišču itd. Vse premalo je v teh kolektivih prizadevanj za preusmeritev proizvodnje na rentabilnejše in konkurenčne artikle. Seveda so pri tem eden izmed vzrokov spet premalo usposobljeni strokovni kadri, ki bodo znali spremljati potrebe in zahteve tržišča in na podlagi tega usmerjati proizvodnjo.

V zvezi z izboljševanjem osebnih dohodkov zaposlenih so na seji poudarili, da je še vedno okrog 2,7 % vseh zaposlenih v občini, ki zaslužijo manj kot 20.000 dinarjev in okrog 8,5 % tistih, ki imajo prejemke nižje od 25.000 dinarjev. V zvezi s tem je bilo poudarjeno, da bi bilo napak reševati ta problem kot socialno vprašanje, pač pa da je treba gledati s stališča boljšega gospodarjenja, povečevanja produktivnosti in boljšega izkoriščanja notranjih rezerv. To pa naj ne bi bila le enkratna akcija, ampak stalno prizadevanje vseh kolektivov in samoupravnih organov v skrb za rast življenjskega standarda občanov.

Z vsemi obravnavanimi problemi v proizvodnji in gospodarjenju so tesno povezani tudi problemi razvijanja in bogatitve delavskega samoupravljanja. V tem pogledu je bil sicer v delovnih kolektivih napravljen precejšen korak, zlasti tam, kjer so si prizadevali razvijati samoupravljanje v obratih in poslovnih enotah. Močno je bila poudarjena tudi odgovornost upravnih služb zlasti v pogledu priprave gradiva za seje delavskih svetov, upravnih odborov in ostalih samoupravnih organov. Se vedno se namreč dogaja, da te službe ne pripravijo povsod potrebnega materiala za razpravo na sejah teh organov. Mnenje komiteja je, da bi morali vsaj o bistvenih vprašanjih, o katerih razpravljajo n. pr. centralni delavski sveti, predhodno razpravljati v svetih ekonomskih enot, da bi s tem zainteresirali širši krog proizvajalcev za rešitev posameznega problema. V tem okviru velja omeniti tudi razprave na strokovnih kolegijih in sklepe, ki jih le-ti sprejemajo. Prevladuje mnenje, da bi moral strokovni kolegij predstavljati bolj posvetovalni organ, ne pa organ, ki sprejema dokončne sklepe glede posameznih vprašanj. S podobnega gledišča je treba proučiti tudi vpliv strokovnega kadra, ki vodi ekonomske enote.

V nekaterih delovnih kolektivih kažejo dosedanje razprave na določen odpor do proučevanje pogojev za uvajanje skrajšanega delovnega časa. Ponekod se celo razširja mnenje, da bodo delavci potem manj zaslužili in podobno. Premalo pa je poudarka na analizi notranjih rezerv in na možnostih, ki jih imajo posamezni kolektivi za modernizacijo svojega tehnološkega postopka. V tej zvezi so tudi opozorili na pomen združevanja sredstev za investicije v okviru komune, pri čemer bi imeli korist zlasti manjši kolektivi.

Novi pogoji na tržišču terjajo od marsikaterega kolektiva v občini uvažanje odgovarjajočih strokovnih služb, ki bi opozarjale na pomanjkljivosti v proizvodnji, na vprašanje plasmana proizvodov in podobna vprašanja. Da bi hitreje reševali nekatera vprašanja sistema delitve in samoupravljanja v delovnih kolektivih je občinski komite sprejel sklep, da se ustanovi aktiv tehnične inteligence v občini. Ta aktiv bo seveda moral tesno sodelovati z Društvom inženirjev in tehnikov.

(1)

Kdaj bomo začeli javno razpravljati o občinskem statutu!

V kamniški občini je bil prvi osnutek občinskega statuta izdelan in tudi posredovan javnosti že v novembru 1962. leta, torej sredi najbolj razgibane razprave o novi zvezni in republiški ustavi. Razumljivo je, da so zaradi tega že prve razprave opozorile na vrsto pomanjkljivosti in slabosti, ki jih je kazalo odpraviti še pred začetkom organiziranih javnih razprav. Te naloge so se lotili razni družbeni in samoupravni organi, posebno pa sveti pri občinski skupščini. Ti so dali s svojih področij vrsto pripomb in predlogov za izpopolnitev osnutka. Komisija za izdelavo osnutka pri občinski skupščini je nato ponovno proučevala posamezna poglavja statuta skupno z zbranimi predlogi in pripombami, zato v letu 1963 organiziranih javnih obravnav v okviru krajevnih skupnosti in delovnih organizacij o osnutku občinskega statuta ni bilo. Postavlja se vprašanje, ali nismo v tej fazi priprav osnutka le nekoliko premalo razgibali občane in jim preko organizacij SZDL in krajevnih skupnosti nismo dovolj omogočili, da bi le-ti dali svoje mišljenje o osnutku. Verjetno bi imela občinska komisija po širokih razpravah med občani lažje delo kot sicer.

V nekaterih občinah so v tem obdobju dali v razpravo občanom tudi drugi, ponekod pa tudi že tretji osnutek občinskega statuta. V naši občini pa še vedno govorimo o osnutku iz leta 1962. Razumljivo je, da primerjava tega osnutka občinskega statuta s sedanjimi osnutki nekaterih sosednjih občin postavlja nekatera na-

● Nadalj. na 3. str.

UMRL JE TOMO BREJC

(NADALJEVANJE S 1. STR.)

komunista izpolnjeval navodila svoje Partije. Vendar se je od naših krajev moral posloviti spomladi 1942. leta, ko je po nalogu Centralnega komiteja Komunistične partije Slovenije odšel na Primorsko, kjer je postal sekretar pokrajinskega Komiteja za Slovensko Primorje in Trst. Tu so ga aretirali Italijani in ga zaprli, da se je mogel znova vključiti v partijsko delo šele po kapitulaciji Italije. Znova je opravljal visoke funkcije v najvišjih političnih organih na Primorskem, dokler ga niso poleti 1944 poklicali v Izvršni odbor Osvobodilne fronte v Belo krajino, kjer je bil nekaj časa tudi urednik Delavske enotnosti. Se pred osvoboditvijo je zopet odšel na Primorsko, da bi ob dokončnem zlomu fašizma maja 1945 v Trstu organiziral tamkajšnje sindikate. Neutrudnega in še vedno polnega življenjskih sil in moči ga najdemo po osvoboditvi v mnogih slovenskih najvišjih družbeno-političnih forumih, kjer je s svojimi bogatimi večdesetletnimi izkušnjami revolucionarnega komunista pomagal razvijati novo družbeno stvarnost in vzgajati za našo bodočnost nove, sveže kadre. Bil je tudi član Centralnega komiteja Komunistične partije Slovenije, član revizijske komisije Centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije, delal je v glavnem odboru Socialistične zveze delovnega ljudstva, bil je republiški in zvezni poslanec, še vedno je bil aktiven v glavnem odboru Izseljenške matice in bil glavni urednik Rodne grude, revije slovenskih izseljencev itd., itd. V svojem napornem delu pa je še vedno našel čas, da je prišel k nam na Kamniško, živo so ga zanimala naše krajevne razmere, razvoj našega gospodarstva, kulture in prosvete ter vsi drugi problemi naše razvijajoče se komune. Udeleževal se je mnogih sej in sestankov pri nas, rad je aktivno posegel v reševanje mnogih kompliciranih družbeno-političnih vprašanj, svetoval je in opozarjal ter bil vedno na razpolago, kadar je šlo za Kamnik in za njegove potrebe. Kadar smo potrebovali njegove pomoči, smo se brez zadržkov obračali nanj in nikoli zaman. Mnogokrat je bil med nami na sejah in konferencah, rad je z nami posedel v prijateljskem pogovoru in vedno smo ga poslušali z veseljem in spoštovanjem, saj smo mu zaupali kot le malo komu, saj smo poznali njegovo vztrajno in nesebično delo ne le za nas na Kamniškem, ampak za vso našo domovino.

Toma Brejca ne bo več k nam v Kamnik. Mnogo prezgodaj so ga zlomili napor, ki se jih ni nikoli bal, če je šlo za uresničitev socialističnih idealov. Na Kamniškem bomo močno pogrešali njegovo prisotnost v našem družbeno-političnem življenju. Svetal pa bo ostal nam in novim generacijam njegovo revolucionarni lik, ki ga je tako dosledno, pošteno in vztrajno klesal vse svoje plodno in bogato življenje.

S seje občinskega odbora SZDL in občinskega sindikalnega sveta

V delovnih kolektivih in krajevnih skupnostih je treba zagotoviti čim širšo razpravo o letošnjem družbenem planu

Občinski odbor SZDL in občinski sindikalni svet sta doslej vsako leto večinoma ločeno razpravljala o družbenem planu in proračunu občine. Medtem ko se je razprava na sejah sindikalnega sveta pretežno usmerila na vprašanja proizvodnje in gospodarjenja, pa je občinski odbor SZDL dal večji poudarek delitvi sredstev iz občinskega proračuna in skladov ter sploh problemom potrošnje.

Ker razprava o družbenem planu terja podrobno osvetlitev vseh vprašanj s področja gospodarskega in družbenega razvoja v komunah, so se letos oba foruma odločila za skupno razpravo o družbenem planu občine.

Občinska skupščina oziroma njena uprava je letos poskrbela, da je bilo pravočasno na razpolago ustrezno gradivo o osnovnih smernicah letošnjega gospodarskega in družbenega razvoja občine; še več, gradivo je bilo hkrati posredovano vsem občanom tudi preko »Kamniškega občana«.

V uvodnih besedah je predsednik občinske skupščine in član izvršnega odbora občinskega odbora SZDL France Vidervol opozoril na nekatera najbolj aktualna vprašanja, ki jim bo treba v letošnjem gospodarskem in družbenem razvoju občine posvetiti še posebno pozornost. Med drugim je poudaril, da v kamniški občini predstavljajo strokovni kadri še vedno enega najbolj perečih in najtežjih problemov v proizvodnji in seveda tudi v družbenih službah. To kaže tudi podatek, da smo v kamniški občini pri zaposlenih z višjo in visoko izobrazbo še vedno za 0,9 % pod republiškim povprečjem. Pomanjkanje ustreznih strokovnih kadrov se odraža v proizvodnji in sploh v gospodarjenju v delovnih kolektivih. Zlasti pa dobiva močan odraz v

številnih prizadevanjih za modernizacijo proizvodnje in gospodarjenja sploh, ki v kamniški občini še vedno zaostaja za splošnim gospodarskim in družbenim življenjem. Na to resno opozarja podatek, da ima v banki vložen elaborat za rekonstrukcijo v letošnjem letu le eno samo podjetje, da se investicije v gospodarstvu prepočasno realizirajo in podobno. V delovnih organizacijah si še vedno s težavo utira pot tudi koncept združevanja sredstev za investicijske potrebe.

V zvezi z investicijami v šolstvu je bilo rečeno, da ta problem letošnji družbeni plan, zaradi majhnih sredstev, ki so na razpolago v občinskem skladu za šolstvo, le delno rešuje. Čeprav se bodo materialni izdatki na učenca v letošnjem letu dvignili na 7500 dinarjev, bodo še vedno premajhni, saj bi v povprečju moralo priti na enega učenca najmanj 10.000 dinarjev sredstev za materialne stroške v šolstvu.

Posebno pozornost bo letošnji družbeni plan namenil tudi razvoju komunalne dejavnosti in obrtništvu. Obrtnikom bo letos dano na voljo, ali bodo za pavšalno obremenitev, ali pa za vodenje knjig. Menijo, da bo ta način dal obrtnikom večjo možnost za razvoj predvsem uslužnostne obrti na področju občine.

Razumljivo je, da člani obeh občinskih političnih vodstev na plenarni seji niso mogli obravnavati gradiva o družbenem planu v celoti, zato se je razprava zlasti usmerila na vprašanje, kako bi bilo treba gradivo, ki je sicer letos zelo poljudno obdelano, izpopolniti, da bi občanom na kar najbolj razumljiv način posredovali problematiko s posameznih področij.

Udeleženci plenarne seje so bili mnenja, da bo treba večjo pozornost posvetiti družbenim službam, zlasti šolstvu in zdravstvu, ki sta pomanjkljivo obdelana. Hkrati pa je med občani prav za razvoj teh

dveh področij veliko zanimanje.

V zvezi z investicijami v gospodarstvu sta bila oba foruma mnenja, da bi morali predvsem zagotoviti investicijska sredstva za nabavo nove opreme in strojev, zgradbe pa bi morale biti drugega pomena. Doslej pa je bilo marsikje ravno obratno: v modernih zgradbah so nadaljevali proizvodnjo s starimi stroji.

Občinski odbor SZDL in občinski sindikalni svet sta bila v zvezi z bodočimi razpravami o družbenem planu mnenja, da je treba tako v krajevnih skupnostih kot v delovnih organizacijah zagotoviti čim bolj poglobljeno razpravo o vseh perečih vprašanjih, ki zavirajo hitrejši napredek proizvodnje in gospodarstva ter družbenih služb. Zlasti bo treba posvetiti še posebno pozornost razpravam v delovnih kolektivih, ker lanske izkušnje kažejo, da v nekaterih kolektivih te razprave niso bile dovolj učinkovite in je zato marsikje ostalo nerazčiščenih več vprašanj s področja oblikovanja sistema delitve dohodka in ostalih področij.

F. S.

Skrajšan delovni teden šele po temeljiti predpripravi

SKRAJŠAN DELOVNI TEDEN JE TUDI V SVILANITU PREDMET ŠIROKE DISKUSIJE. VSAKOMUR GRE ZA TO, DA BI IMEL VEČ ČASA ZA SEBE IN SVOJE LASTNE POTREBE. TODA TU NE GRE SAMO ZA SKRAJŠANJE DELOVNEGA ČASA, OB TEM SE ODPIRAJO PROBLEMI KAR PO VRSTI: VEČJA STORILNOST, VIŠJA PROIZVODNJA, NEZMANJŠANI OSEBNI DOHODKI, IZBOLJŠANA POSLOVNOST IN ŠE KUP DRUGIH VPRAŠANJ.

V podjetju je bila sestavljena strokovna komisija, z nalogo, da izdela celoten elaborat o uvedbi 42-urnega tedna, ki naj obsega:

podatke o notranjih rezervah, ki bi mogle nadoknaditi izpad proizvodnje; možnost maksimalnega izkoriščanja obstoječih kapacitet; možnosti uvedbe tretje izmene tam, kjer še ni; analizo delovne discipline; podatke o možnosti nemotenega dela in skrajšanem delovnem času itd. Tu gre na primer za vprašanje rednega remonta, ki se sedaj opravlja ob nedeljah ali celo v nadurah, dalje za vprašanje, ali bodo strokovne službe zmogle brez dodatnih delovnih moči opraviti svoje delo v rokih kot doslej itd. Nemogoče je v kratkem sestavu navesti vse, kar je treba proučiti.

Razširjeni plenum sindikalne organizacije je o vprašanju 42-urnega tedna razpravljala letos januarja in se znašel pred dvema problemoma: ali uvesti 42-urni

teden s prvim majem letos, kar bi bilo mogoče spričo dosedanjih poslovnih uspehov, ali pa najprej urediti osebne dohodke in odpraviti kategorije osebnih dohodkov izpod 25.000 dinarjev mesečno. Analize kažejo, da bi bilo to mogoče spričo proizvodnih prizadevanj v letošnjem letu.

Toda obeh muh na en mah ni mogoče zadeti. Plenum se je odločil, naj se najprej reši drugo vprašanje, prehod na skrajšan delovni čas pa naj se izvede postopoma tako, da se delno skrajša delovni teden in preide na 42-urni teden do konca leta oziroma v celoti šele prihodnje leto. Delavski svet je prvi korak že uzakonil. Uveden je bil 46-urni delavnik, tretja izmena pa dejansko dela le 42 ur na teden. Izkušnje prvega meseca kažejo, da proizvodnja zato ni padla, ampak dohaja proizvodnjo preteklega leta, izkoriščanje strojev pa je večje, kot je bilo predvideno.

Na teh delnih izkušnjah bo imela komisija, ki naj izdela elaborat o prehodu na skrajšan delovni teden, dobro oporo in prepričani smo, da bo ta pomembna pridobitev še letos uresničena.

ot

Kdaj bomo začeli javno razpravljati o občinskem statutu?

● Nadalj. z 2. str.

ša stališča v dokaj čbno luč. O tem se med drugi mlahko prepričamo v članku »Nekaj pripomb k osnutkom občinskih statutow«, objavljenem v letošnji 2. št. »Občana«, lista za vprašanja samoupravljanja v komunah, kjer piše M. Ribarič obravnava osnutke statutow šestih gorenjskih občin, med njimi tudi našega, seveda iz leta 1962. V članku je med drugim ugotovljeno, da naš osnutek ne določa kriterijev za ustanavljanje krajevnih skupnosti, ki jih ostali osnutki imajo; dalje, da osnutek ne vsebuje določil o načinu ustanavljanja krajevnih skupnosti. V zvezi z vprašanjem financiranja opozarja članek na viro dohodkov krajevnih skupnosti, med katere šteje kamniški statut tudi presežke dohodkov nad izdatki servisov in postavlja

vprašanje, ali ni s tem kršena pravica amoupravljanja in onemogočeno gospodarjenje in razvoj navedenih delovnih organizacij. Pripombe so tudi na račun določil o javnosti poslovanja občinskih skladov, roka za obravnavanje sklepov zborov volivcev s strani občinske skupščine itd.

Skratka, gre za primerjavo stališč, s katerimi smo v razpravah v obdobju enega leta in pol precej razčistili. Primerjava izpopolnjenega osnutka s sedanjimi osnutki statutow ostalih občin bi vsekakor pokazala precej drugačno sliko.

Zaradi tega je toliko bolj aktualno vprašanje, kdaj bo prišel v razpravo izpopolnjen osnutek občinskega statuta. Pa tudi čas nas že priganja: le še dober mesec nas loči od dneva, ko bo treba sprejeti ta samoupravni akt komune.

-(1)

POPOLDANSKO URADOVANJE tudi v komunalni banki

Komunalna banka in hranilnica Kamnik je uvedla poslovanje ob sredah popoldne, kakor ga imajo tudi drugi uradi v Kamniku. Za vplačila in izplačila na blagajni bodo uradne ure v sredah tudi od 14. do 16. ure, za vse ostale služ-

be pa od 14. do 17. ure. Ob sobotah bo blagajna poslovala samo do 11. ure, ostale službe pa do 12. ure. S tem bo ustrezno vsem, ki zaradi zaposlitev v popoldanskem času prihajajo po uradnih opravilih v Kamnik ob sredah popoldne.

Občani so razpravljali na zborih volivcev o predlogu družbenega plana in predračuna občine Kamnik za leto 1964

Zbori volivcev, ki so bili na območju občine Kamnik v času od 14. do 20. februarja 1964, so bili razmeroma bolj obiskani, kot so bili preteklo leto v istem času. Osrednja točka dnevnega reda je bila razprava o predlogu družbenega plana in proračuna občine Kamnik za leto 1964. Iz razprave, ki je bila na vseh zborih volivcev plodna in razgibana, je možno ugotoviti naslednje:

Objavljeni izveček predloga družbenega plana in proračuna v »Kamniškem občanu« ž 10 dni pred pričetkom zborov volivcev je bil občanom dobrodošel, saj so mnogo lažje kot v prejšnjih letih sledili poročilu, ki je vsebovalo tudi pregled in kratko analizo izvršitve družbenega plana in proračuna v letu 1963 in o njem razpravljali.

Bistvenih pripomb k predlogu družbenega plana, kakor tudi k predlogom predračunov skladov in proračuna občine, ni bilo. Volivci so soglasno potrdili predlog družbenega plana in proračuna s tem, da so k posameznim predračunom dali določene pripombe. Te pripombe se nanašajo na izvajanje politike družbenega standarda in to predvsem na področjih, kot so ceste (gradnja, modernizacija in vzdrževanje cest, pluzenje cest in ulic, cestno-prometni znaki i. pd.), nizko napetostno električno omrežje (razširitev in izboljšanje omrežja ter javne razsvetljave) in vodovode (gradnje in razširitve). Na več zborih so občani negodovali glede davčne politike, predvsem glede obdavčenja privatnih kmetijskih proizvajalcev, ki jih težijo visoke obveznosti do sklada zdravstvenega zavarovanja kmetijskih proizvajalcev, kakor tudi glede plačevanja hišnine. Mnogo pripomb je bilo izrečenih na račun koriščenja sredstev gozdnega sklada, predvsem glede vzdrževanja gozdnih poti, ki so po mnenju nekaterih zborov vsako leto v slabšem stanju.

Na nekaterih zborih so bile izrečene pripombe in pritožbe glede arondacije in zaradi neurejenih zemljiško-knjižnih zadev. Vzporedno pa so bila stavljena tudi vprašanja o preživitvenem varstvu kmetov.

Posamezni zbori volivcev so predlagali tudi:

čimprejšnjo dograditev šole v Tunjicah, začetek gradnje nove šole v Vranji peči, Komendi, Duplici in Šmartnem ter razširitev osnovne šole v Stranjah.

V Mlaki, Pšajnovici, Nevljah, Špitalču in drugje so bile izrečene pripombe na račun kmetijske zadruge, ki je odprodala nekatere stroje, ki so potrebni kmetom.

Na več zborih volivcev so volivci zahtevali, da se kamniško podjetje »Meso« ne sme združiti s podjetjem »Emona« v Ljubljani, ker bi taka združitev škodovala interesom občanov. O odločitvi, če bi do nje moralo priti, pa naj skupščina predhodno vpraša za mnenje zbere volivcev.

V Godiču prosijo občani za dnevno dostavo pošte.

V Podgorju so predlagali, da se kokošja farma na Duplici preimenuje v »Farmo kokoši Podgorje«. Predlagali so tudi, da občina financira asfaltiranje druge polovice Korenovce ceste.

V Špitalču in Motniku so postavili zahtevo po 100% plačilu

mesečnih vozovnic za prevoz učencev osnovne šole. Predlagali so zvišanje odkupne cene mleku. V Motniku so še predlagali ustanovitev podružnice zdravstvene ambulante in dokončno ureditev zdravstvenega doma. Razpravljali so o preskrbi mizarske delavnice v Motniku s potrebnim lesom.

V Šmarci so predlagali izgradnjo vaške kopalnice. Želijo, da bi se čim prej odprla prodajalna mleka ter prosijo za sredstva za obnovo in popravilo doma družbenih organizacij.

V Mostah so predlagali, da se dokončno uredi učiteljska stanovanjska hiša. Izvolili so gradbeni odbor za ureditev igrišča v Mostah.

V Stranjah so se zavzeli za gradnjo stanovanj za prosvetne

delavce. Predlagali so izvedbo klasifikacije zemljišč. Za čiščenje planinskih pašnikov naj bi del sredstev prispevala tudi občina. Predlagali so dokončno ureditev doma na »Vegradu«. Želijo, da bi se tudi celjski avtobus ustavljal na postajališču pri Šlebirju.

V Tunjicah so predlagali izvedbo nove klasifikacije zemljišč. Prosiijo občino za posredovanje pri izdaji izjemnih gradbenih dovoljenj. Predlagajo ureditev zemljiško-knjižnih odnosov med posestniki in kmetijsko zadruzo za zemljišča plantažnega nasada.

V Pšajnovici so kritično obravnavali skočnino. V Tunjju so obravnavali poleg komunalnih problemov tudi potrebo po ureditvi pokopališča.

V Šmartnem so se zavzeli za ureditev šole.

V Nevljah so razpravljali o regulaciji Nevljice in hišni numeraciji.

V Kamniku so se zavzeli za zvišanje pomoči osebam, ki prejema socialno podporo. Predlagali so znižanje amortizacije, ki jo plačujejo lastniki privatnih stano-

vanjskih hiš za zgradbe, ki so stare nad 200 let. Predlagajo gradnjo doma upokoencev, govorili o popravilu jezov na Bistrici, o urejanju mestnega območja, urbanističnem načrtu, o stanovanjskih zadrukah, odstranitvi bunkerjev in drugem.

Vsi zbori volivcev so soglasno podprli predlog občinskega odbora SZDL in občinske skupščine, da bi del doma družbenih organizacij v gradnji namenili za potrebe zdravstvenega doma. Predlagali so, da skupščina vprašanje gradnje tega objekta dokončno reši v tem letu.

O nekaterih predlogih zborov bo razpravljala občinska skupščina na svoji seji, o ostalih pa bodo razpravljali in ukrepali skupščinski organi. Nekatere zadeve bodo posredovane v obravnavo in rešitev prizadetim.

Del zborov volivcev je razpravljal tudi o financiranju krajevnih skupnosti. Zaključkov te razprave ne omenjamo, ker bomo o teh vprašanjih razpravljali v mesecu marcu v razpravi o osnutku statuta občine Kamnik.

Izdelava urbanističnega načrta

NA NEKATERIH ZBORIH VOLILCEV SO OBČANI ZELELI POJASNILO O TEM, ZAKAJ SE NI IZDELAN URBANISTIČNI NAČRT TER ZAKAJ SO ZA NJEGOVO IZDELAVO POTREBNA TAKO VISOKA SREDSTVA. S SPODNIM SESTAVKOM ŽELIMO TO VPRAŠANJE POJASNITI V GROBIH OBRISIH.

Leta 1958 je izšel zakon o urbanističnih projektih, s katerim je določeno, da morajo vse občinske skupščine izdelati urbanistični program za obstoječe gradbene okoliše in okoličo gradbenih okolišev, ki vplivajo na ureditev in razvoj vodilnega naselja, v naši občini konkretno mesta Kamnik.

V zakonu je določeno, da bodo navodila za izdelavo urbanističnih projektov izdana naknadno, vendar do tega ni prišlo in so vse občine čakale na izid navodil vse do leta 1961, ko je izšel zakon o urbanistični inšpekciji, ki je skoraj popolnoma zavrl gradnjo kakršnihkoli objektov izven gradbenih okolišev.

Dolgotrajen postopek pridobivanja izjemnih dovoljenj za gradnjo izven gradbenih okolišev je prisilil občino k takojšnjemu pričetku izdelave urbanističnih projektov, kljub manjkajočim navodilom. Tako je leto 1961 tudi v naši občini pričetno z delom na tem področju.

Elaborat, ki ga predpisuje zakon o urbanističnih projektih, mora biti izdelan za dobo najmanj 30 let in mora minimalno obsegati naslednje študije:

1. obdelavo obstoječih geografskih, klimatskih, hidrogrfskih, gospodarskih, prometnih, demografskih, stanovanjskih, kulturno-prosvetnih, spomeniško varstvenih, socialnih, zdravstvenih, komunalnih in drugih razmer, na podlagi katerih se ocenijo pogoji za gospodarski razvoj

in ostali vestranski razvoj občine;

2. obdelavo bodočih osnov prometa, ki mora temeljiti na povečanju števila vozil in večje varnosti prometa. Obsegati mora idejne trase vseh sedanjih in bodočih prometnih poti z obrazložitvijo in ekonomsko utemeljitvijo dolžan, širin, izvedbe in propustnosti;
3. obdelavo vseh predelov v občini, z označbo, za kakšne namene se smejo uporabljati (coningi), s situacijskimi načrti in obrazložitvijo;
4. obdelavo vseh vodno-gospodarskih ureditev vseh vodotokov, hudournikov, kanalizacije, preskrbovanje z vodo. Ta obdelava mora obsegati še konkretne idejne projekte s tehničnimi poročili, aproksimativnimi stroškovniki in ekonomskimi obrazložitvami.

Vsaka od zgoraj navedenih študij je zelo obsežno delo, ki angažira veliko število visokokvalificiranega kadra na vseh področjih.

Urbanistični program je osnova za izdelavo ureditvenih načrtov za področja, namenjena za kakršnokoli gradnjo. Vsako področje, na katerem se namerava pristopiti h gradnji, mora imeti ureditveni načrt, sestavljen najmanj iz naslednjih elaboratov:

1. načrt obstoječega stanja s potrebnimi višinskimi in terenskimi podatki (geometriške podloge);

2. načrt namenske izrabe površin z lokalno prometno mrežo in lokacijo družbeno pomembnih objektov (trgovine, šole, igrišča, otroško varstvene ustanove in podobno);
3. načrt vseh komunalnih naprav (vodovod, kanalizacija, ceste, javna razsvetljava, visoko in nizkonapetostno električno omrežje, požarnohidrantno omrežje in podobno) z aproksimativnim izračunom stroškov;
4. tehnično poročilo z določilom o etapih gradnji;
5. zazidalni načrt z opisom velikosti in oblike zgradb, kapacitete, velikosti zemljiških parcel;
6. pravilnik o izvajanju ureditvenega načrta, ki določa vse mikrolokacijske pogoje, nosilca gradnje, način urejanja zemljišča in podobno.

V naši občini, kjer se interes za gradnjo pojavlja tako rekoč na celotnem vplivnem območju, ni možno v kratkem času izdelati urbanistične programe in zazidalne načrte za vsa vplivna območja. To že časovno ni možno izvesti, poleg tega pa ni na razpolago dovolj denarnih sredstev.

Urbanistični program in ureditveni načrt mora sloneti na popolnoma realni oceni možnosti razvoja, ker njegov sprejem pomeni veliko odgovornost za dolgo dobo, a najmanj 30 let, zato tudi za njegovo izdelavo potrebujemo več let.

Denarna sredstva, potrebna za izdelavo urbanističnega programa, so tudi zelo visoka in bodo dokončno znašala več deset milijonov.

V ilustracijo naj povemo, da je potrebno samo za izdelavo geome-trskih podlog za predele, kjer se bo izvajala urbanizirana gradnja, najmanj 25.000.000 dinarjev.

Zanimanje za kulturno-prosvetne prireditve v Kamniški Bistrici

Prireditve v Domu na Vegradu so deležne čedalje večjega zanimanja ljudi s tega področja. Izredno lep obisk zadnjih predstav kaže, da je lokacija doma zelo posrečeno izbrana, saj prihitijo na Vegrad ljudje iz Crne, Bistričice, Godiča, Stranj in od drugod.

Zal pa kljub prizadevanjem domačega društva in večkratnim govorom s pristojnimi forumi, ki

naj bi pomagali rešiti ta problem, oder še vedno nima zaveze. To zelo moti zlasti pri predstavah z več scenami. Precej je bilo že govora, da bi na Vegradu dali zaveso iz dvorane kamniškega Doma, kjer je sedaj pravzaprav neizkoriščena, za Dom pa bi kupili novo, vendar iz tega ni bilo nič.

Vsekakor bo treba prosvetnemu društvu v Kamniški Bistrici na

nek način pomagati, da čimprej reši to vprašanje.

Letos so na Vegradu že gostovali igralci Svobode iz Duplice, prosvetnih društev Tuhin in

Podgorje; večkrat pa je nastopil tudi pevski zbor Svobode Duplica. Enega izmed teh nastopov kaže tudi naša slika.

-11



V kulturnem domu na Vegradu je večkrat gostoval tudi pevski zbor dupliške Svobode

Dupličani zaključili z Matičkom

Dramska sekcija kulturno-prosvetnega društva »Svoboda« iz Duplice je za letošnje sezono obnovilo Linhartovo komedijo Matiček se ženi. Igralska skupina se je ustanovila leta 1959 in ima za tako kratek čas precej bogat repertoar. Matiček je že njihovo osmo delo, pred njim pa

dramska sekcija gostovala dvajstokrat v najrazličnejših krajih naše republike, zadnjo predstavo pa so Dupličani imeli doma. Igra je bila med vsemi njihovimi deli najbolj obiskana, saj je skupno število obiskovalcev z zadnjo predstavo naraslo na okoli 4000, kar je izreden uspeh za



Prizor iz Linhartovega Matička v letošnji izvedbi dupliške Svobode

so gostovali skoraj po vsej Sloveniji z igrami: Raztrganci, Razvalina življenja, Plavž, Ad acta, Za stanovanje gre in operetama: Svojeglavec in Smuk, smuk. S svojim zadnjim delom je ta

vsako amatersko dramsko skupino, kot je dupliška. Za nadalje pa so se odločili za Cankarjevo delo Kralj na Betajnovi, ki ga nameravajo pripraviti že do marca tega leta.

a-s

Kako so bila koriščena sredstva sklada zdravstvenega zavarovanja kmetijskih proizvajalcev iz območja občine Kamnik

Pogosti ugovori zasebnih kmetijskih proizvajalcev o visoki plačilni obveznosti, ki jo imajo do sklada zdravstvenega zavarovanja, so narekovali pregled finančnega poslovanja sklada.

Pri pregledu poslovanja je bilo ugotovljeno:

da so zavezanci prispevka v letu 1963 plačevali prispevek po

stopnji 26,54 % od katastrskega dohodka. V tej stopnji je vključena tudi 3 % dodatna premija za kritje primanjkljaja sklada iz leta 1962, ki je bila plačana v višini 5.075.049 din.

Dohodki in izdatki sklada zdravstvenega zavarovanja so za leto 1963 znašali:

Opis dohodkov in zdravstvenih uslug	Osnovno zavarovanje	Razširjeno zavarovanje	Skupaj
I. DOHODKI			
Splošna stopnja 6 %	11.713.098	—	11.713.098
Premija oz. zav. 8,43 %	13.018.313	—	13.018.313
Poseb. premija 9,11 %	—	14.531.581	14.531.581
Dotacije občine	9.237.108	—	9.237.108
Skupaj	33.968.519	14.531.581	48.500.100

II. IZDATKI			
Ambulant. zdravljenje	7.335.131	2.395.880	9.731.011
Izdiranje zob	261.163	258.034	519.197
Nega zob in protetika	—	3.961.310	3.961.310
Bolnično zdravljenje	24.757.324	3.434.512	28.191.836
Zdravila	2.792.531	2.456.524	5.249.055
Prevozi	506.874	36.645	543.519
Očala	—	458.804	458.804
Skupaj zdrav. storitve	35.653.023	13.001.709	48.654.732
Stroški zavoda	1.278.700	110.925	1.389.625
Skupaj	36.931.723	13.112.634	50.044.357

Razlika + ali — — 2.963.204 + 1.418.947 — 1.544.257

Opis storitev	%	Osnovnega zavarovanja	%	Razširjenega zavarovanja
Ambulant. zdravljenje	100	332.702	—	—
Ambulant. zdravljenje	90	569.730	10	76.984
Ambulant. zdravljenje	75	6.115.001	25	2.003.243
Ambulant. zdravljenje	50	317.698	50	315.653
Izdiranje zob	50	261.163	50	258.034
Zobna nega in protetika	—	—	100	3.961.310
Bolnično zdravljenje	100	12.003.948	—	—
Bolnično zdravljenje	90	8.817.218	10	946.595
Bolnično zdravljenje	75	2.162.091	25	676.412
Bolnično zdravljenje	50	1.774.067	50	1.811.505
Zdravila	100	7.327	—	—
Zdravila	50	2.785.204	50	2.456.524
Prevozi	100	72.965	—	—
Prevozi	90	433.909	10	36.645
Očala	—	—	100	458.804
Skupaj		35.653.023		13.001.709
Stroški zavoda za oprav. poslov sklada zavarovanja		1.278.700		110.925
Skupaj		36.931.723		13.112.634

Po zakonu o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev je sklad nosilec stroškov zdravcev (Uradni list LRS, št. 30/61) stvenih storitev osnovnega zavarovanja samo v odstotnem razmerju, medtem ko plača razliko proizvajalec sam ali pa sklad razširjenega zavarovanja.

Stroški zdravstvenih storitev osnovnega zavarovanja, ki jih plačuje sklad 100 %, bremenijo proračun občine in to v višini, ki jo predpiše z odlokom okrajni ljudski odbor. Za leto 1963 je bilo določeno, da krijejo občine 70 % teh stroškov zavarovanja, kar znaša za občino Kamnik 8.691.859 din (t. j. 12.416.942 × 70 = 8.691.859 din), t. j. za 545.249 din manj, kot je prispevala občina Kamnik v letu 1963.

Gornji podatki kažejo, da se pretežni del stroškov nanaša na

bolniško zdravljenje. Iz seznama koristnikov je mogoče ugotoviti, da so nekateri zavarovanci koristili tudi preko 700.000 din (duševni bolnik, TBC zdravljenje i. pd.). V letu 1963 je od 1184 zavezancev prispevka koristilo zdravstveno pomoč 487 zavezancev. V tej številki pa niso zajeti koristniki ambulantnega zdravljenja in nege zob, ker za te storitve komunalni zavod za socialno zavarovanje ne vodi evidence posameznih koristnikov.

V tem letu je pričakovati zvišanje stroškov zdravstvenih storitev za okrog 15 % predvsem na račun ambulantnega in bolniškega zdravljenja.

Gornji podatki potrjujejo upravičenost prispevka v tej višini, saj so zavezanci izkoristili vsa razpoložljiva sredstva sklada.

K panoramski razglednici Kamnika

POJASNILO KARTOGRAFA IVANA SELANA

V lanskim zadnji številki »Kamniškega občana« je bila na osmi strani objavljena slika nove panoramske razglednice Kamniških Alp.

Pripis pod sliko navaja od kod je razglednica posneta in da bo prav gotovo pritegnila tako domačina kakor tujca, »čeprav najde izkušeno oko na njej marsikakšno pomanjkljivost. Najbolj bode v oči prevelika višinska neskladnost med Ojstrico (2349 m in Velikim Rogatcem (1557 m).

Ker omenjena kritika razglednice meče indirektno slabo luč tudi na originalne reliefne karte Kamnika in okolice, po katerem je v izrezu fotografsko posneta omenjena razglednica, se mi zdi potrebno kot avtorju originala v obrambo pojasniti nekatere stvari.

Originalne reliefne karte, pripravljene za tisk že dalj časa za izvirno (barvno) izvedbo, je izdelan večbarvno, z vso možno kartografsko natančnostjo in z vsemi možnimi geografskimi detajli, ki jih merilo in velikost karte še more prenesti. Ker pa je fotografsko podjetje, ki je razglednice izdelalo, med prenosom iz večbarvnega originala na običajno enobarvno (črno-belo) fotografijo izvedlo na sliki razglednice tudi nekaj svojih vmesnih opravil (pisanje imen, delno retuširanje senc, poboj, ter neprecizno izločitev — odstranitev — ozadja iz zgradbe grebena Kočna-Brana-Ojstrica-Križevnik), so ti ponovni dodatni posegi marsikod in nehoti

deformirali teren ali skazili kakor vrh, rog ali slično. Tako je n. pr. na razglednici res prevelik rogelj levo od vrha Kočne, odvečen je krnast rob za Rinkami desno od

Skute, pretiran vršič levo od Ojstrice, preniško stoječ je napis Korošice, iznakažen vrh Križevnika, pri imenu Žičnica Krvavec je pač Dom na Krvavcu (zg. postaja žičnice je levo nižje), za napisom Velika planina 1560 m je le Bukovec 1553 m, tudi napisi, posebno »Kamnik«, bi bili lahko boljši ter še nekaj manjših stvari. Vendar pa te napake, čeprav neprijetne, niso tako izrazite in bistvene, da bi ravno občutno kvarile sicer zelo ugoden splošen vtis.

Pač pa je spodrslija z Rogatcem nekoliko nerodnejši. Vrh, označen na razglednici z imenom Veliki Rogatec (1557 m), v resnici ni to, ampak je ta vrh dejansko

le že omenjeni Križevnik (1910 m) nad Robanovim kotom. Ker je od Ojstrice odmaknjen precej višje na sever, zato je iz dane perspektive videti višje postavljen in v tem ni nobene napake. Vrha Vel. Rogatca pa dejansko ni na razglednici, ker stoji vzhodno od Podvolovljeka in je zato že izven slike.

Iz navedenega je razvidno, da reliefna karta ni v nikakršni zvezi z omenjenimi napakami razglednic.

Pri morebitni drugi izdaji bo Turistično društvo Kamnik gotovo popravilo te nevednosti.

Ivan Selan

Prijeten lovski večer

Tudi letos so kamniški lovci priredili lovski družabni večer, ki je postal že tradicionalen. Ta družabni večer prirejajo predvsem zaradi svojih žena, da se enkrat na leto sprostijo v ritmu plesa in veselja. No, pa tudi sami lovci pridejo na svoj račun.

Ta družabni večer je vsako leto skrbno pripravljen, tako da ga je vredno omeniti.

Dvorana je bila okrašena z zelenjem in drevesi, na katerih so čepeli raznovrstne ptice. Stene so bile okrašene z vsemi mogočimi trofejami in lovskimi karikaturami, po sredi dvorane pa so bile v dve vrsti postavljene mize, pripravljene za goste. Res, lep je bil pogled na vse to.

Najprej je bila večerja, nato je gospodar družine pozdravil goste, jim razložil pomen lovskega večera, zaželel vsem, da se čimbolj prijetno počutijo in sprostijo.

Da ne bi noč minila predolgočasno, je poskrbelo lovska kronika, ki je vsakega od lovcev pohvalila ali nagradila za hrabra

dejanja med lovskim letom. Ob prijetnih domačih melodijah pa so prišli na svoj račun tudi najbolj navdušeni plesalci.

Omeniti moramo, da sta bila lovca Ivan Skofic in Gustel Ogrinc nagradjena z umetniškimi slikami kot najstarejša in zaslužna člana lovske družine.

V prijetnem vzdušju je hitro minila noč in gostje so se prijeteljsko razšli.

Na koncu moramo izreči zahvalo članom, ki so poskrbeli za tako živahen program, posebno avtorju kronike.

Korak naprej pri kooperaciji v kmetijstvu

Na zadnjih zborih volivcev je bilo zlasti na podeželju v naši občini postavljenih več vprašanj o nadaljnjem razvoju kmetijstva, zlasti o oblikah in načinu dela, ki zadeva zasebni sektor.

Popolnoma je razumljivo, da kmetijski proizvajalci neka-ko zaskrbljeni postavljajo različna vprašanja, češ kako bo pa sedaj z nami, ko bo še Kmetijska zadruga Kamnik prenehala obstojati. Imam za potrebno, da z ozirom na bližnje organizacijske spremembe odgovorim na nekatera vprašanja, ki so za naše kmetijske proizvajalce važna ni še dokaj nejasna.

Nedvomno je, da je bil v zadnjih letih v naši občini dosežen v kmetijstvu znaten premik v smeri investicijske izgradnje in podružbljanja kmetijske proizvodnje. To delo je predvsem slonelo na Kmetijski zadrugi Kamnik, zato je ta osredotočila vse sile v izvajanje nakazanega gospodarskega programa. Posledica tega je bila, da se je gospodarsko sodelovanje zadrug z zasebnimi kmetijskimi proizvajalci vse bolj omejevalo na trgovsko dejavnost, t. j. na odkup kmetijskih tržnih presežkov in na prodajo zasebnemu kmetijstvu potrebnega reprodukcijskega in investicijskega materiala. To je samo eden od številnih objektivnih vzrokov, da je gospodarsko sodelovanje v proizvodnji med zadrugo in kmetom ostalo le pri besedah. Vendar moramo najti rešitev, kako pristopiti k kmetu, da bo zaživila kooperacija v kmetijstvu, ki bo zasnovana po načelu obojestranskega gospodarskega računa. Predvsem s tem namenom so prejeli organi upravljanja v zadrugi odločitev, da se Kmetijska zadruga Kamnik v celoti reorganizira oziroma pripoji k Agrokombinatu Ljubljana.

Ni slučaj, da se je pri Agrokombinatu Ljubljana na novo osnoval obrat »kooperacija«, kajti k temu je narekovala potreba družbene kot zasebne kmetijske proizvodnje. Ta obrat naj bi nadomestil vlogo dosedanje zadrug glede oskrbe s potrebnim materialom kot prostega odkupa vseh tržnih presežkov in zasebnega sektorja kmetijstva. Torej ni potrebna nobena bojazen, da kmet ne bo dobil vsega tistega, kar mu je že doslej nudila kmetijska zadruga. Tudi v zastopstvu kmetijskih proizvajalcev — kooperantov v organih upravljanja v novi gospodarski organizaciji ne bo bistvenih sprememb. Še več.

Pri tem gre za nekaj povsem novega. Dosedanje izkušnje namreč kažejo, da je mogoče vključiti razpoložljivo proizvodno zmogljivost kmečkih gospodarstev v program družbene

kmetijske proizvodnje le na podlagi dolgoročnega proizvodnega sodelovanja. Pogoji za uspešno delo v tej smeri je organiziranje posebne strokovno specializirane službe, ki bo imela dovolj močno materialno osnovo za vlaganja družbenih sredstev v kooperacijsko proizvodnjo po takem gospodarskem načelu.

Vsem tem zahtevam pa je v stanju zadostiti edino specializiran obrat »kooperacija«, ki ima v okviru Agrokombinata vse možnosti za sklepanje evrstih in dolgoročnih kooperacijskih pogodb predvsem v živinoreji. Tako je za letošnjo pomlad predvideno, da bi pričeli s sklepanjem kooperacijskih pogodb v govedoreji in svinjereji. Proizvodni plan kooperacije predvideva v letu 1964 v zasebnem sektorju povečanje števila krav sivorjave pasme za 500 glav na območju občin Kamnik in Domžale. Nadalje predvidevamo, da bo v kooperaciji za zasebnim in družbenim sektorjem v tem letu spitanih okrog 15.000 svinj — pršutarjev do povprečne teže 110 kg in 50.000 piščancev. Pri vsem tem je pomembno omeniti, da gre za bistveno drugačno delo v kooperaciji od dosedanje prakse. Naj samo na kratko omenimo kako je mišljeno bodoče delo.

Obrat »kooperacija« bo dal zasebnemu proizvajalcu po posebni dolgoročni pogodbi v rejo ali pitanje določene živali kot svojo last s tem, da se s pogodbo kooperanta podrobneje dogovorita pod kakšnimi pogoji bo zasnovana kooperacija. Pri kravah bo pogoj, da kmet-kooperant proda obratu vse razpoložljivo mleko in teleta obeh spolov. Materialna vzpodbuda za kmeta v kooperaciji bo višja odkupna cena in možnost, da poveča proizvodnjo, ne da bi vlagal v to večja finančna sredstva. Tudi pitanje svinj in perutnine v kooperaciji se bo širilo na podoben način. Obrat bo dal kooperantom v pitanje svoje svinje v teži okrog 45 kg, ti pa bodo oddajali nazaj spitate živali težke od 105 do 115 kg in obračunali prirast predvidoma okrog 300 din za kg. Obrat »kooperacija« bo imel zavarovane vse živali, ki bodo v reji pri kooperantih in bo posredoval po potrebi tudi močna krmila, ki se bodo obračunala po končani proizvodnji.

Ker se obrat »kooperacija« na novo ustanavlja, je sedaj še težko pojasniti vse podrobnosti, ki naše kmete gotovo zanimajo. Predvidevamo, da bodo v mesecu marcu organizacijske težave že za nami in tedaj bo mogoče priti s podrobno izdelanim programom preko organizacije SZDL v javno razpravo na terenu in istočasno pristopiti tudi k samemu delu.

Inž. Franc Prijatelj

Kamnik - turistično mesto in njegova ureditev

Fizionomijo nekega mesta ali dela mesta odreja — poleg urbanistične dispozicije in arhitektonske vrednosti objektov — ureditev ulic in trgov oziroma skupine hiš, ki so med seboj povezane in tvorijo zaključeno celoto. Število elementov, ki vplivajo na razvoj posameznih mestnih predelov, je različno in vsak element se lahko

prostem (v našem primeru Delikatesa), gostinski lokali. Ne smemo pozabiti, da se bo z dograditvijo nove obvozne ceste razvil skoraj neomejen promet pešcev. Obvozna cesta, ki se bo začela graditi že v letošnjem letu in bo potekala ob desnem bregu Bistrice, bo namenjena izključno prometu z vozili. Odveč je govoriti

govorili o ureditvi v pravem pomenu besede.

Nerazumljivo je, da imamo še vedno gradbenike, ki dajejo prednost sodobnim stolpcem, zanemarjajo pa izredno privlačne srednjeveške urbanistične ambience. Prav tako ni razumljivo, da stare hiše s številnimi gotskimi in baročnimi značilnostmi puščamo zapuščene, medtem ko se v istem času v neposredni bližini projektirajo stavbe, največkrat sumljive vrednosti, inspirirane po tujih vzorih. Tako nastane velika neskladnost med staro, primitivno, toda človeško arhitekturo in novo, sodobno, na visoki tehnični ravni, toda brezizrazno in uniformirano. Obstoječi stari deli so videti takrat še revnejši in kot edina pot preostane, da se še to odstrani. Nemalo je primerov, ko tudi urbanisti in arhitekti zagovarjajo načelo, da je mogoče rekonstruirati neko staro primitivno mesto v sodobno samo tako, da se odstrani vsaka sled, ki je starejšega porekla. Zato se uničuje stara struktura ulic, da bi se dobila več ali manj funkcionalna sodobna shema, toda v nekem smislu tipizirana struktura mesta brez individualnosti in karakterja. Vendar je znano, da je mogoče rešiti sodobne prometne probleme tudi tako, da se ne posega v staro jedro mesta, še posebej, če gre za majhno mesto. Obstoječe nepravilne ulice lahko postanejo prijetne in tihe ulice pešcev, stara arhitektura pa se lahko z notranjimi adaptacijami modernizira in prilagodi potrebam sodobnega življenja. Priznati moramo, da to ni najbolj ekonomičen način reševanja stanovanjskega problema, vendar za ohranitev kulturnih in

mernega oškodovanja, ali vodnih opustošenj, ali upravičenih urbanističnih zahtev v procesu razvoja mest.

Če si vzamemo za primer kamniški Mali grad z grajsko kapelo, lahko ugotovimo, da ta edinstveni spomenik visoke kulturno-zgodovinske vrednosti žalostno propada. Kljub razumevanju lokalnih oblasti za kulturne vrednosti in lepote starih spomenikov, so te absolutno nemočne, da naredijo karkoli v pogledu konservacije teh skoraj vedno dotrajanih spomenikov. Konservatorska in restavratska dela zahtevajo tako velika sredstva, da jih lokalne oblasti niti delno ne morejo kriti, ker so jim razpoložljiva sredstva nezadostna celo za neobhodno izgradnjo novih stanovanj in za prav tako neobhodno potrebna komunalna dela. Problem očitno preide kompetenco lokalnih oblasti in zahteva najširje angažiranje naše skupnosti. Da pa bi se ta skupnost za to angažirala, je potrebna dobro preštudirana znanstvena argumentacija in zato tesna povezava lokalnih oblasti z Zavodom za varstvo spomenikov SR Slovenije.

Bolj kot česar koli je kamniški Mali grad potreben temeljite konservacije in ureditve okolja. K temu bi lahko velik del doprinesla šolska mladina z organizirano delovno akcijo v času počitnic. V tem primeru bi bilo na mestu, da se Turistično društvo čimprej poveže z upravama osemletk in tako uresniči predlog, ki bo lahko v korist ne samo Malemu gradu, ampak tudi samemu mestu. K popolnosti Malega gradu spada vsekakor na primernem mestu napis ob vznožju, ki naj bi opozarjal

javlja v več variantah. Osnovni elementi so: hišne fasade, pritličja hiš z vhodi, trgovinami, poslovnimi in gostinskimi prostori, izložbe, reklame, razsvetljava, sanitarni objekti, zelene površine in mesta za odmor in pasivno rekreacijo.

Življenje v teh ambientih zahteva poleg stila in estetskega oblikovanja tudi dobre funkcionalne in konstruktivne rešitve, za vsak element pa še obliko, material in efekt. Medtem ko so takšne rešitve lažje pri projektiranju novih mest, tega ne moremo trditi za stara mesta, kot je n. pr. mesto Kamnik, čigar razvoj je šel skozi nekaj stoletij pod različnimi pogoji in vplivi. Prav zato je problematika ureditve starega dela mesta zelo kompleksna in delikatna. Redki so primeri uspešne ureditve prikladnih ambientov na podlagi sistematskih študij. Po drugi strani pa nam vrsta primerov kaže, da v starih mestih ravno majhni ansamblji vežejo prebivalce k mestu in osvajajo turiste in obiskovalce.

Atmosfera in ambient toliko poznanega Montmartra v Parizu ne delajo arhitektonski objekti neke posebne vrednosti. Mnogo več doprinesejo k temu doživljaji, zgodovina, ljudje in notranja vsebina posameznih kompleksov.

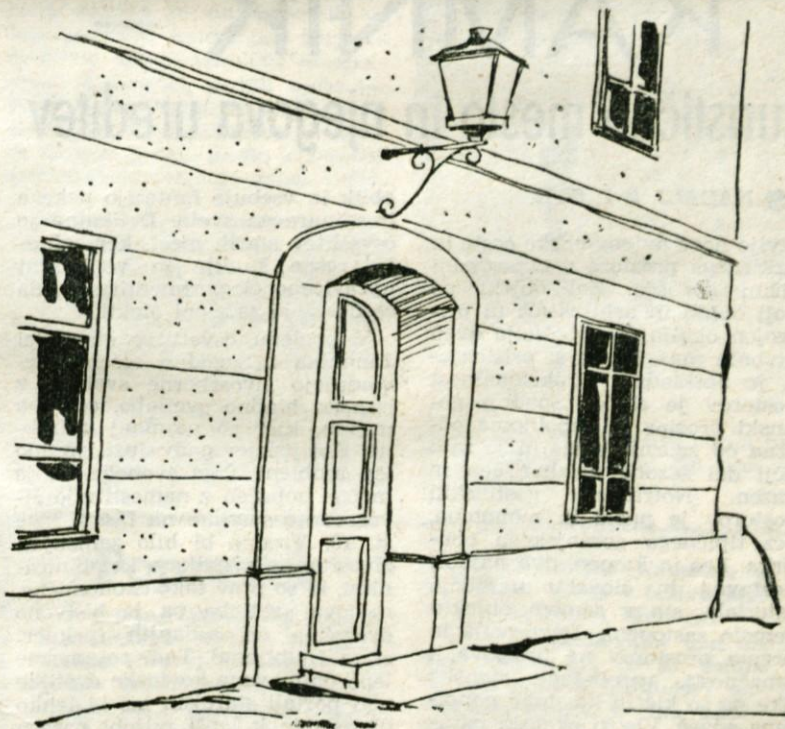
Kamnik, tipično srednjeveško staro mesto, ki se je včasih skrivalo za obsebnim zidovjem, predstavlja v slovenskem merilu enega od najvažnejših zgodovinsko urbanističnih in kulturnih spomenikov. Stari del mesta združuje istočasno neprekinjen register zgodovinskih mestnih objektov vse do najnovejšega časa. Posebno vprašanje je, kakšen naj bo program centralnega dela mesta Kamnik. Pokazalo se je, da in ta del največ možnosti, da ostane še naprej pravo srce mesta, shajališče vseh prebivalcev ob vsakem dnevnem in letnem času. Potrebno bi bilo podpreti program, ki že danes na tem mestu privlači svet — trgovine, kavarna na

kakšnega pomena bo ta cesta z dograditvijo žičnice na Veliko planino, saj je današnja kamniška magistrala s številnimi ozkimi grli skrajno neugodna za promet z motornimi vozili.

Vedno večji priliv domačih in tujih turistov bo zahteval sistematično ureditev starega in novega dela našega mesta. Do danes se je restavracija fasad izvajala — več ali manj po zaslugi lastnikov — brez pravega spoštovanja prvotnih proporcij in stilskih odlik, o splošni barvni kompoziciji fasad pa se sploh ni mislilo. Nemalo je primerov, da so nekdanji izredno lepi kamniti portali in okenski okvirji prekrti z ometom (!). V Prešernovi ulici in v skupini hiš pod Malim gradom opazamo novo ometane hiše, katerih barva ometa je v popolnem nasprotju z okoljem in sosednimi patiniranimi pročelji hiš.

Pereč problem v Kamniku so prodajalne, Prenatrpne z asortimenti in funkcionalno neurejene so še vedno konsumskega tipa (Kidričeva ul.). Vrsta izložb je prenatrpna in slabo aranžirana. Napisi nad posameznimi lokali so primitivni in neokusno izdelani (primer: slaščičarna in frizerski saloni). Že v letošnjem letu pa je predvidena obnova in adaptacija nekaterih lokalov, ki so jim posvetile lokalne oblasti še posebno skrb. Kamnik bo dobil vrsto sodobnih trgovin, ki bodo prinosno turizmu in koristne samemu mestu.

Gotovo je, da ima Kamnik v urbanističnem pogledu nekaj dobrih primerov in rešitev, vendar splošni vtis ne zadovoljuje. Ta vtis zlasti potencira neskladnost med uspešnimi urbanistično-arhitektonskimi rešitvami in površnostjo v urejanju okolnih prostorov. Šele kadar se bo ureditvi posvetila zaslužena pozornost, ko se bodo pravčasno preskrbela materialna sredstva in kvalitetni projekti, ki bodo programske definirane potrebe za formo posameznih ansambljev, bomo lahko zares



umetniških vrednot, ki se ne morejo nikdar več ponoviti niti nadoknaditi, so potrebne žrtve.

Danes vemo, da ni majhno število tujih in domačih turistov, ki jih v turistično mesto privlačijo predvsem spomeniki kulture. Tisto kar daje večjo vrednost vsem spomenikom preteklosti je to, da jih je vedno manj. Oni propadajo kljub zakonskim predpisom konservatorskih institucij, in sicer zaradi naravnega procesa, ali na-

tujca na kulturni spomenik vreden ogleda.

Spoznali smo slednjič vendarle tudi pri nas, da je tujski promet izredno donosna gospodarska panoga. Osnovo za razvoj tujskega prometa predstavlja dobro urejeno gostinstvo. Planinski dom na Starem gradu nad Kamnikom ima idealno lego in zato izredne razvojne možnosti. Njegova vrednost je še posebej narasla z dogra-

● NADALJ. NA 8. STR.

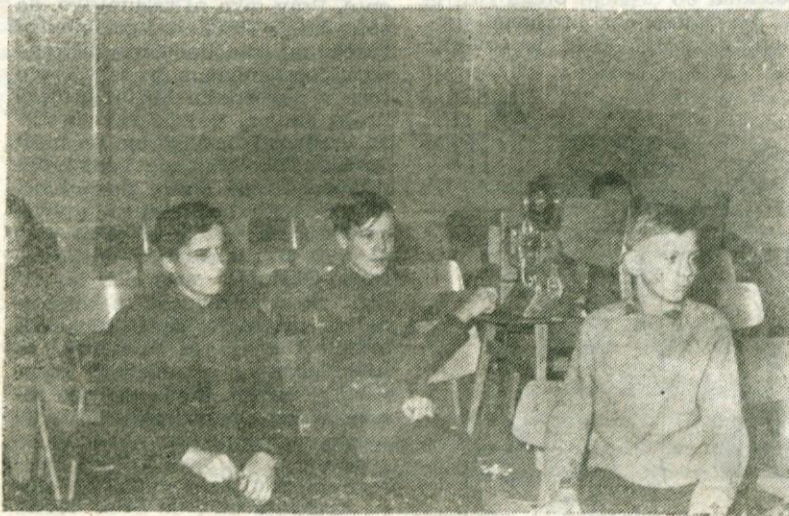
Kamnik na ekranu

Vodovod pogrešajo

Po ustanovitvi Foto-kino kluba so se zbrali v naši organizaciji predvsem vsi ljubitelji fotografije, ki bi radi dopolnili svoje znanje ali pa so šele začeli s posnetki. Tisti, ki so bili že seznanjeni z amatersko fotografijo v črno beli tehniki, so prešli k tehniki barvne fotografije v projekciji, še naprednejši pa so zaživeli z živo sliko na ekranu.

V naši občini imamo več ozkotračnih kinoprojektorjev. Na razpolago pa so nam tudi filmi iz vseh panog znanosti in kulture, ki jo moramo nenehno prenašati in posredovati našim soobčanom in zlasti šolarjem, cicibanom pa tudi kakšno zabavno risanko.

Delo, za katero smo prijeli, nam je narekovalo naloge prav v tem smislu: najprej tehniko projekcije in nato šele tehniko snemanja. Tako lahko že takoj predvajamo razpoložljive komercialne ali privatne filme. Toda nismo imeli operaterjev z opravljenim izpitom. Naš klub je organiziral brezplačni kinooperaterski tečaj v dvorani Delavske univerze in povabil dijake osemletk. Od teh sta položila dva z odličnim uspehom izpit za ozkotračni projektor, magnetofon in gramofon pri Zavodu za tehnično izobraževanje v Ljubljani. Naš kinooperaterski tečaj v Kamniku nima pravice javnosti, zato čaka še deset tečajnikov, od teh sta dve tovarišici, v dobri teoretični in praktični pripravi na dokončno spričevalo iz Ljubljane. S tem tečajem je zadosteno delno tudi tehnični vzgoji na naših osemletkah, saj je Ljudska tehnika namenjena predvsem vzgoji mladine v šoli. Zahvaljujemo so odboru Sveta ljudske tehnike Kamnik za denarni prispevek (18.000 dinarjev), ki smo ga mo-



Mladi tečajniki foto-kino kluba Kamnik

rali nakazati Zavodu za tehnično izobraževanje v Ljubljani za petdnevni seminar in stroške poto- vanja.

Vse tiste, ki se zanimajo za kinomatografsko tehniko, vabimo k sodelovanju. Tečaj snemalne tehnike se bo začel 2. marca ob 16. uri v dvorani Delavske univerze v Kamniku. Tečaj je za vse člane

brezplačen, proti majhni odškodnini bodo dobili tudi potrebna skripta.

S. P.

Po zapadni Afriki

V okviru Turističnega društva je profesor dr. Janez Matjašič predaval 14. februarja v dvorani

Delavske univerze o svojem poto- vanju po državah zapadne Afrike. Pokazal je okrog 100 barvnih diapozitivov, ki jih je sam posnel. Dvorana je bila nabito polna poslušalcev, ki so pozorno sledili predavanju.

KAMNIK —

turistično mesto in njegova ureditev

● NADALJ. S 7. STR.

ditvijo nove avtomobilske ceste in parkirnega prostora v neposredni bližini gostišča. Zal objekt po svoji obliki in arhitekturi ni prilagojen okolju. Kompozicija dveh stavbnih mas, ki sta si prislonejni, je neskladna. Funkcionalnost prostorov je slaba. Spodnji gostinski prostor je popolnoma odrezan od zgornje etaže in je zato večji del sezone neizkoriščen in prazen. Notranost gostinskih prostorov je pusta in monotona, brez tipičnega gorenjskega poudarka. Les in kamen, dva najbolj enostavna in človeku najbližja materiala, sta v samem objektu premalo zastopana. Dekoracija in oprema prostorov ne prispeva k domačnosti, razobešene stenske slike pa so kič in kot take popolnoma odveč. Visoki okenski parapeti, ki zakrivajo izreden razgled na vse strani, so funkcionalno neopravičljivi in zahtevajo čimprejšnje popravilo. Ker je število izletnikov iz leta v leto večje, je skrajni čas, da se pristopi k izdelavi študije preureditve in dokončne izgradnje celotnega kompleksa Starega gradu.

Za mesto Kamnik je izredno važnega pomena javna razsvetljava. Nočna osvetlitev je naloga funkcionalne narave kakor tudi konstruktivne in estetske. Pravilna osvetlitev naredi mesto atraktivnejše, odkriva vrsto novih

oblik in vsebuje fantazijo nekega imaginarnega sveta. Delikatna je osvetlitev starih mest, ker zahteva resne študije in velikokrat upravičeno eksperimentiranje, da se dosežejo zaželeni efekti.

V pogledu osvetlitve stari del Kamnika ni ugodno rešen. Prevladujejo živosreberne svetilke z izrazito hladno svetlobo, celo na mestih, kjer so najmanj potrebne. Kot primer nam služi izredno lep ambient Trga svobode, ki je močno popačen z namestitvijo živosreberne svetilke na fasadi hiše št. 10. Vredno bi bilo zamenjati živosreberne svetilke s kombiniranimi, ki so prav tako ekonomične, njihova svetloba pa je bistveno drugačna od sedanjih (primer: stara Ljubljana). Tudi posamezne lepo oblikovane kovinske svetilke nad portali starejših hiš bi lahko prispevale k lepši podobi našega mesta. Spomnimo se, da je človeku potrebna sprememba vizuelnih vtisov. Te lahko dobimo z primerno osvetlitvijo mesta, ustvarjajoč nek nov nočni ambient, z živopisnimi reklamami s čudovito igro senc in oblik, ki se menjajo v noči.

Prebivalci mest, ki bodo znali ohraniti njihove značilnosti in kulturno spomeniške preteklosti, bodo imeli nekaj, kar bo prebivalcem serijskih in tipiziranih novih mest in naselij vedno manjkalo.

Bojan Slegl

Prebivalci Zgornjega Okroga pod Menino so spet ugotovili, da ne bodo mogli več pogrešati vodovoda. V vodnjakih jim ob poletni suši, pa tudi v hudi zimi redno zmanjka vode. V vasi imajo nad 30 glav živine, ki jo morajo zdaj po dvakrat na dan voditi napajati na Spodnji Okrog. Večina gorskih vasi se je že oskrbelo z zdravim pitno vodo, zato bi tudi na Zgornjem Okrogu morali zgraditi vodovod. Zdaj, ko imajo električno napeljavo in cesto, bi morali pristopiti še h gradnji vodovoda. Izvirek, ki nikoli ne usahne, je sicer precej daleč od vasi, vendar bi se žrtev izplačala, saj bi bili prebivalci za vedno rešeni hude skrbi.

I. Z.

Zimska paša na Menini

Na Menini so prostorni hlevi posestva Bibe kaj pripravn, da tudi čez zimo ostane v njih živina. Zadržna leta so redno vsako zimo pustili na Bibi 20 do 30 telic. Seno so nasušili kar na planini, dovoz močnih krmil pa zdaj omogoča cesta, po kateri bi z dograditvijo kratkega odcepa lahko pripeljali krmo prav do hlevov. Posestvo Biba upravlja živinorejski obrat na Črnelem. Tudi letošnjo zimo je ostalo na Menini 36 glav mlade plemenske živine danske dšeršejske pasme. Ker je sneg po prisojnih pašnikih že v januarju skopnel, je živina ves dan lahko prebila na prostem. Suha trava, ki je ostala od jesenske paše, je menda kar dobra paša, saj jo živina rada mli. Tako ugodne zime še živina ni imela na Bibi, v zgodovini našega planšarstva pa je to menda tudi prvič, da se je govedo v januarju in februarju paslo na planinah.

I. Z.

OBVESTILO

I. osnovna šola Kamnik in Osnovna šola Toma Brejca sporočata, da bo vpisovanje učencev v 1. razred za šolsko leto 1964/65 v dne od 12. do 14. marca 1964 od 9. do 11. ure in od 16. do 18. ure.

Vpis je obvezen za vse otroke rojene 1957. leta, pogojno pa se lahko vpišejo tudi otroci rojeni januarja in februarja 1958. leta.

Pri vpisu je treba predložiti rojstni list otroka.

OBJAVA

Kmetijska zadruga Kamnik bo razprodajala dne 12. marca 1964 v Godiču v prostorih bivše Sadne drevesnice Kamnik (pri Cezetu), po znižanih cenah razne kmetijske stroje. Prednost pri nakupu imajo kmetje, člani KZ Kamnik.

Možnost ogleda imajo interesi dne 7. in 9. marca 1964 od 8. do 10. ure na licu mesta.

V poštev pridejo naslednja sredstva:

motorne in ročne škroplilnice, mlatilnica, trier, elektromotor z vozom in razna druga sredstva.

Poslužite se ugodnosti.

OBJAVA

Uslužbenka Zavoda za gojitev divjadi Kozorog v Kamniku Franja Vrečko je izstopila iz službe na lastno željo, zato so govorice, da je morala zapustiti službeno mesto popolnoma neresnične.

Uprava zavoda Kozorog, Kamnik

Lahko bi bilo bolje

Ob zaključku smučarske sezone je navada, da smučarji pregledajo dosežke in uspehe, ki so jih dosegli na belih poljanah. Kamniški smučarji se z letošnjimi uspehi ne morejo posebno pohvaliti in morajo priznati, da bi z več treninga in dobre volje dosegli mnogo več in opravičili nekdanji sloves Kamničanov v zimskih športih. Čeprav je bilo letošnje zimo malo snega, so bili vremenski pogoji dokaj ugodni za trening. Sicer so bila smučišča dokaj živa in je bilo prirejenih več tekmovanj, tako pionirsko prvenstvo v smučarskih skokih in tekmovanje v veleslalomu ter smuku na Miljem vrhu, a tekmovalci vseeno, posebno skakalci, niso zadovoljili na tekmovanjih izven kamniških meja.

Zlasti na Poljanah je bilo opaziti mnogo mladih smučarjev. Večina izmed njih je obiskovala brezplačne smučarske tečaje in med njimi je bilo mnogo nadarjenih posameznikov, ki bi se lahko že prihodnje leto aktivno udeleževali v različnih panogah tega prelepega športa. Sicer pa v kamniškem smučarskem klubu pogrešamo predvsem smotrnega dela z mladino, pereč problem pa je tudi pomanjkanje kvalitetnega trenerskega kadra, ki ga praktično sploh ni.

Često je vzrok slabih uspehov pomanjkanje finančnih sredstev, vendar, kolikor smo seznanjeni, tega problema v Kamniku ni opaziti, saj so skakalci dobili pet kompletnih parov skakalnih smučiči »ELAN — Hickory«. Mogoče bi jim ta nova oprema mnogo bolj koristila, če bi jo dobili na začetku sezone. Tako pa je sneg na skakalnici že prej skopnel, preden so skakalci sploh mogli dobro izkoristiti te nove rekvizite. Vendar pa imajo kamniški skakalci dobro zaledje v mladih, nadarjenih pionirskih skakalcih, kar nam dokazujejo dobri rezultati na letošnjem pionirskem skakalnem prvenstvu.

skakalnice se je že bohotila trava, vendar skakalcem to ne jemlje poguma in ne odnehajo. Pridno nanašajo sneg na progi obeh skakalnic in tako še vedno lahko uživajo v skokih, ko se je zemlja v okolici že otresla snežne odeje. Čudili smo se mladim, komaj dvanajstletnim skakalcem, kako so se pogumno poganjali po zaletišču velike skakalnice in pristajali vedno sredi doskočišča. Po vsakem skoku skakalec premišljuje o napakah, ki jih je naredil med skokom, zato se vedno znova povzpne na zaletišče, da bi skočil še dlje in še bolje. Skakalci nimajo trenerja, ki bi jim dajal navodila, vendar jih to ne moti. Sami se ocenjujejo, kritizirajo, popravljajo, drug drugemu pomagajo in rivalstvo med njimi samimi jim daje še večji polet in navdušenje do tega športa.

Najstarejši, ki se je spuščal po zaletišču, je bil osemnajstletni dijak gimnazije MIHA GOLOB. Po vedal nam je, da se s tem športom ukvarja resno šele eno leto, toda uspehi, ki jih je že dosegel tudi v republiškem merilu, kažejo na nadarjenega in perspektivnega skakalca. Letos spomladi je hodil na treninge na plastično skakal-

Ne samo
znanje,
tudi
pogum
je treba
imeti



kanja rutine, ni mogel uvrstiti med najboljše. Posvečanje temu športu zahteva seveda veliko časa, zaradi česar bi trpel njegov učni uspeh v šoli in jasno je, da

si od učenja tega časa ni mogel odtegniti. Vendar pa upamo, da si bo v prihodnje pridobil več izkušenj in s tem dosegel na tekmovanjih tudi boljše uspehe. a-s

Smučarski skoki v Kamniški Bistrici

Skupina mladih, nadarjenih smučarjev iz območja Kamniške Bistrice si je zgradila v Županjih njivah provizorično skakalnico, na kateri so organizirali medsebojno tekmovanje v smučarskih skokih. Z vstopnino so pokrili nabavo nagrad za najboljše, ki so bile skromne, vendar tem bolj pomembne. Kljub tehnično neizpolnjeni skakalnici, so bili skoki lepi in dolgi. Nadaljši skok dneva je dosegel Ivan Zamljen in sicer 24 metrov. Drugo mesto je zasedel Ivan Golob, tretje pa Janez Uršič.

Po končanem tekmovanju so mladi tekmovalci izrazili željo, da bi tekmovali na tehnično dovršeni skakalnici. Ugotovili so, da je za takšno skakalnico tudi primeren teren in dovolj nadarjenih perspektivnih skakalcev.

Prav bi bilo, da pristojni forumi o tem razpravljajo in zagotovijo potrebna finančna sredstva za zgraditev tehnično dovršene



skakalnice, ki bi predstavljala tudi potreben objekt turizma v Kamniški Bistrici.



Pomladansko
sonce
vsako
leto
konča
sezono
skakalcev

Obiskali smo prvo središče kamniškega zimskega športa: dvajset in petinštirideset metrsko skakalnico. Sonce je pobiralo zadnje zaplate snega in v radiusu velike

nico v Ljubljano. Bil je celo med dvanajstimi mladinci, ki so se pripravljali za tekmovanje Kongsberg 1963. Toda mladi skakalec se zaradi neizkušenosti in pomanj-

Popravek

V letošnji januarski številki Kamniškega občana se je v članku »Muzej Kamnik je poročal« vrinila neljuba pomota. Objavljamo popravek stavka, ki bi se moral pravilno glasiti: — ob sami apsidi so bile izkopane tudi rimske drobne najdbe: bronasta fibula (sponka) iz 4. stol. n. št. (in ne iz 14. stol., kot je bilo pomotoma objavljeno).

— * —

V noveletni številki »Kamniškega občana« je bilo med drugim objavljeno naslednje: 18. in 19. januarja 1964 bo

odprto prvenstvo Kamnika v namiznem tenisu v telovadnici TVD »Partizan«, Mekinje.

Ze prvi tekmovalni dan ob napovedani uri se je zbralo 15 — 20 mladih ljubiteljev namiznega tenisa. Večina udeležencev je bila iz okoliških krajev, t. j. Duplice, Šmarce in celo Komende.

Posebno razveseljivo je dejstvo, da so bili to mladi ljudje, kmečkega in vajeniškega sloja, ki si verjetno redko najdejo čas za športno udejstvovanje. Torej vsi smo bili zbrani, samo organizator je pozabil na svojo osnovno dolžnost.

Ker prvenstvo ni bilo preklicano v taki ali podobni obliki — brez komentarja.

J. L.

Na kamniških smučiščih

Po lanskem zelo razgibani smučarski sezoni je bilo letos pričakovati še večji razmah v tem športu. Prva letošnja tekmovalna so pokazala večjo množičnost, ne pa tudi kvalitete, kar je posledica preslabih pogojev in premajhne zavzetosti tekmovalcev samih. Vendar pa je razveseljivo, da je vedno več mladih smučarjev, ki bi s sistematičnim delom lahko dosegli lepe uspehe. Letošnja sezona se je pričela z zakasnitvijo zaradi neurejenih razmer v klubu. To so najbolj občutili skakalci, ki so zaradi tega izgubili pol sezone. Sami tekmovalci ne morejo voditi kluba v celoti, saj pri tem trpi organizacijsko ali pa tehnično delo v klubu. Nikdar ne bomo dosegli kvalitete, če bomo dobre tekmovalce obremenjevali še s funkcijami. Tako delo se je do sedaj pokazalo kot škodljivo, a je bilo edina rešitev za obstoj smučarskega kluba.

Tekači so imeli letos tekmovalne za pokal OSS. Udeležba je bila večja kot lani, a še vedno ne zadovoljiva. Med člani (6) je zmagal na 7 km dolgi progi Vavpetič 28 min. 56 sek. pred Vrhovnikom 29 min. 40 sek. in Rutarjem 31 min. 24 sek. Med mladinci (5) je zmagal Stele R. 21 min. 50 sek. pred Rozmanom 22 min. 26 sek. Med pionirji (4) je zmagal Sunkar F. pred Slanovcem.

Pokal je osvojila ekipa (Vrhovnik, Rutar) v času 61 min. 4 sek. pred Titanom I (Vavpetič, Sunkar I) 62 min. 12 sek. in Titanom II. Skakalci so, žal zaradi pomanjkanja smuči in drugih težav v klubu, zamudili letošnjo sezono. Zato se niso mogli udeležiti republiškega prvenstva, kjer so lani dosegli res lepe uspehe.

Prva letošnja prireditev je bilo medklubsko tekmovaljevanje pionirjev na 20-metrski skakalnici v Kamniku. Med 21 tekmovalci je zmagal Grzinčič (Kamnik) 176,0 točk pred Posavcem 174,4 in Strugarjem 174,0 točk (oba Mengeš).

Skakalci so se nato udeležili otvoritve skakalnice v Mengšu. Kljub temu, da sta morala po dva tekmovalci z enimi smučmi, so pobrali vsa boljša mesta. Med mlajšimi mladinci (14) je Grzinčič (Kamnik) zopet premagal oba vrstnika iz Mengša. Med starejšimi mladinci je bil Plahutnik (Kamnik) drugi, Drolc pa peti. Med člani je zmagal Pibernik (Kamnik) pred Sršenom (Ihan). Zmagovalec je postavil s 24,5 m tudi rekord skakalnice. Prav toliko sta skočila tudi Golob in Stele, vendar sta padla, kar jima je odvzelo boljšo uvrstitev.

Na tekmovalju v Ihanu, kjer so nastopili razen olimpijcev vsi naši najboljši skakalci, je zmagal Brlj pred Jurmanom (oba Enotnost). Naša skakalca Pibernik in Golob sta se med 34 tekmovalci uvrstila na odlično 6. in 11. mesto. Med mladinci (48) pa je bil Plahutnik 6., Drolc pa 16. Žal je zaradi pomanjkanja snega odpadlo tekmovaljevanje v Kamniku, ki bi bilo zelo zanimivo, saj so udeležbo obljubili vsi naši najboljši skakalci. Če bodo snežne razmere ugodne, bo to zanimivo tekmovaljevanje še izvedeno.

Prvo tekmovaljevanje alpskih smučarjev je bilo v veleslalomu na Miljem vrhu. Med seboj so se pomerili smučarji kamniških mladinskih aktivov. To tekmovaljevanje je tradicionalno. Lanskoletni zmagovalec ekipa Podjetja je bila letos organizator tega tekmovalja. Letos je med 34 tekmovalci na 300 m dolgi progi s 23 vratici zmagal Matjaž I. 35,9 sek. pred Suštarjem 36,0 sek. in Breljih D. 36,8 sek. Ekipno je med 7 moštvi zmagal Titan (Breljih D., Sitar, Zobavnik) 115,9 sek. pred Podjetjem (Suštar, Stele, Lanišek) 116,0 sek. in Alpremom (Breljih T., Podjed, Zore) 118,0 sek. Tekmovaljevanje je bilo zelo zanimivo, saj so bili tekmezi zelo izenačeni.

Na tekmovalju v smuku, ki je bilo tudi na Miljem vrhu, je na 400 m dolgi progi ponovno zmagal Matjaž 43,8 sek. pred Breljihom T. 44,5 sek. in Suštarjem 45,0 sek. Med pionirji je zmagal Sitar P. 53,0 sek. Nastopilo je 36 članov in 14 pionirjev.

Smučarski klub je organiziral v času šolskih počitnic smučarski tečaj, ki se ga je udeležilo kar 81 mladih smučarjev. Tečaji so bili začetni in nadaljevalni. Razveseljiva je množičnost, ki daje upanje na vse večji razmah smučanja. Ob zaključku tečaja je bilo izvedeno tekmovaljevanje. Najboljši so se nato udeležili republiškega pionirskega prvenstva na Jezerškem.

Med tečajniki nadaljevalne šole je zmagal Sitar P. 32,8 sek. pred Sotlerjem 33,9 sek. in Slaparjem

35,0 sek. Proga je bila dolga 250 metrov in je imela 13 vratic. Med tečajniki začetne šole je v starejši skupini zmagal na 150 m dolgi progi z 8 vratici Virjent C. pred Sokličem. V skupini mlajših tečajnikov je zmagal Rautar pred

Bombačem in Zobavnikom. Med pionirkami pa je zmagala Maličeva pred Vavpetičevo in Remsovo. Žal zaradi slabih snežnih razmer v gorah ni bilo mogoče izvesti tekmovalja v kombinaciji.

M. S.

KAMNIŠKA KRONIKA

ZA MESEC JANUAR 1964

ROJSTVA:

Veronika Brnot iz Zg. Palovč;
Boštjan Koželj iz Gore št. 16 — Komenda;
Irena Šinkovec iz Kregarjevega in
Peter Železnikar iz Tunjic.

POROKE:

Peter Erjavšek, delavec, star 24 let iz Bistričice in Jožefa Tori, delavka, stara 22 let iz Buča;
Ciril Grošelj, mizarški pomočnik, star 29 let iz Zahodne Nemčije — Dortmund in Frančiška Drolc, šivilja, stara 20 let iz Srednje vasi 16;
Vincenc Hacin, delavec, star 23 let iz Komenske Mlake in Ada Počkar, delavka, stara 25 let iz Italije;

Ervin Horvat, star 24 let, električar iz Duplice št. 22 in Ana Juhant, stara 20 let iz Podboršta 20, delavka;

Srečko Jerala, avtomonter, star 26 let iz Podreča št. 15 in Marija Mohar, tkalka, zaposlena pri »Svilanit«, stara 21 let;

Feta Kadriu, študent, star 23 let iz Skopja in Ana Benkovič, uslužbenka, stara 22 let iz Kamnika;

Janko Lavrač, ključavničar, star 23 let iz Moravč in Ana Sedušak, delavka, stara 20 let iz Gmajnice;

Avguštin Mohar, skladiščnik iz Smartna št. 15, star 23 let in Valentina Slapar, delavka, stara 20 let iz Sidola 7;

France Pibernik, strojni ključavničar, star 25 let iz Suhadol in Majda Sedušak, učiteljica, stara 23 let iz Gmajnice;

Radovan Račičević, delavec, star 29 let iz Strpca — Priština in Jožefa Mrgole, delavka, stara 34 let iz Smarce;

Stanko Rutar, delavec, star 25 let iz Mekinj in Ravnjak Marta, gospodinjska pomočnica, stara 20 let iz Kamnika;

Pavel Serko, star 23 let, delavec iz Dupelj in Jožefa Zdovec, delavka, stara 21 let iz Kamnika; Jože Šinkovec, ključavničar, star 30 let iz Spodnjih Stranj in Angela Čadonič, uslužbenka, stara 19 let iz Kregarjevega;

Antun Turina, mornar, star 23 let iz Reke in Marija Zupanc, tkalka, stara 23 let iz Mekinj;

Peter Završnik, star 29 let, četarski pomočnik iz Suhadol št. 45 in Magdalena Juhant, stara 21 let, šivilja, iz Podboršta št. 4;

Stjepan Zver, delavec, star 23 let iz Bistričice in Terezija Brulc, delavka, stara 26 let iz Godiča.

UMRLI:

Andrej Baronik, osebni upokojenec, star 66 let iz Kamnika; Janez Brojan, kmet, star 84 let iz Smarce;

Marija Grabnar, preužitkarica iz Zg. Motnika 2, stara 80 let; Franc Kadunc, kmet, star 58 let iz Zg. Tuhinja 26;

Franc Novak, kmetovalec, star 77 let iz Nevelj;

Marija Osredkar, stara 79 let, preužitkarica iz Nasovč št. 6; Jožef Rehar, osebni upokojenec, star 73 let iz Črne;

Frančiška Vidic, gospodinja, stara 67 let iz Nevelj;

Anton Vrhovnik, osebni upokojenec, star 81 let iz Sp. Stranj;

Marija Zajc, preužitkarica, stara 77 let iz Bele št. 11.

K I N O

- in 2. marca italijanski barvni CS film »MASČEVALEC DRAKUT«;
- in 5. marca ameriški barvni film »BOJ ZA OBSTANEK«;
- in 9. marca ameriški barvni CS film »VRNITEV V PEYTON«;
- in 12. marca francoski film (drama) »LOLA«;
- in 16. marca italijanski barvni CS film »SEDEM IZZIVACEV«;
- in 19. marca domači film »DOVOLJENO ZA IZHOD«;
- in 23. marca francoski barvni CS film »KAPETAN FRAKAS«;
- in 27. marca ameriški barvni VV film »DVORNI NORČEK«;
- in 30. marca ruski barvni film »VLAK PELJE NA VZHOD«.

KINO KOMENDA

- in 8. marca italijanski barvni CS film »RIMSKA SUŽNJA«;
- in 15. marca poljski film »PEPEL IN DIAMANT«;
- in 22. marca italijanski barvni CS film »SEDEM IZZIVOV«;
- in 29. marca sovjetski film »IVANOVO OTROŠTVO«;

KINO DUPLICA

- marca ameriški barvni CS film »JUPITROVA LJUBICA«, ob 15, 17 in 19; mladinska predstava ob 10. uri sovjetski film »PETER IN KATARINA«;
- marca francoski film »TRETJA ŽELJA«, ob 17;
- marca francoski film »TRETJA ŽELJA«, ob 19;
- marca ameriški CS film komedija »ZLATI KADILAK«, ob 17 in 19;
- marca italijanski VV film drama »SLADKOSTI SOBOTNEGA VEČERA«, ob 19;
- marca italijanski VV film drama »SLADKOSTI SOBOTNEGA VEČERA«, ob 15, 17 in 19;

- marca francoski CS film komedija »SEDEM SMRTNIH GREHOV«, ob 17;
- marca francoski CS film komedija »SEDEM SMRTNIH GREHOV«, ob 19;
- marca ameriški barvni CS film »SEDEM VELIKANSTVENIH«, ob 17 in 19;
- marca mehiški barvni VV film »ČRNI OREL«, ob 19;
- marca mehiški barvni VV film »ČRNI OREL«, ob 15, 17 in 19; mladinska predstava ob 10. uri sovjetska barvna pravljica »KRALJESTVO KRIVIH OGLEDAL«;
- marca avstrijski film komedija »OBOŽEVANA JULIJA«, ob 17;
- marca avstrijski film komedija »OBOŽEVANA JULIJA«, ob 19;
- francoski CS film »HORACIJE 62«, ob 17 in 19;
- marca španski CS film »ČRNA KRONIKA«, ob 19;
- marca španski CS film »ČRNA KRONIKA«, ob 15, 17 in 19;
- marca italijanski film »BELI SEJK«, ob 17;
- marca italijanski film »BELI SEJK«, ob 19;
- italijansko španski CS film »GOLJAT IN VELIKANI«, ob 17 in 19;
- marca francoski barvni CS film »OBKOLJENE SIRAKUZE«, ob 19;
- marca francoski barvni CS film »OBKOLJENE SIRAKUZE«, ob 15, 17 in 19.

Glasilo »KAMNISKI OBCAN« — Izdaja Občinski odbor SZDL Kamnik. — Urejuje uredniški odbor. — Glavni urednik Vinko Dobnikar, odgovorni urednik Dolfo Cebulj, tehnični urednik Avgust Novak, lektor prof. M. Suštar. — Izhaja enkrat mesečno. — Uredništvo in uprava na Delavski univerzi Kamnik, Japljeva 2. — Tiska tiskarna »Kočeviski tisk« v Kočevju.